

Utbildningsinspektion i Sorgenfriskolan, grundskola F-9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Stadsdel Södra Innerstaden, Sorgenfriskolan

Skolverket sände den 1 november 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Sorgenfriskolan har bestått av undervisningsråden Helene Roslund och Helena Olivestam Torold. Besök i Sorgenfriskolan inleddes den 14 mars 2005 och avslutades den 15 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och stadsdel Södra Innerstaden, Sorgenfriskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Sorgenfriskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, biträdande rektorer, personal, elever, föräldrar och elevvårdspersonal. Lektioner i besöktes i de flesta klasser. Under besöket fördes också informella samtal med elever och personal.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Stadsdel Södra Innerstaden, Sorgenfriskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	150
Förskoleklass	43
Grundskola	420

Utbildningen vid Sorgenfriskolan omfattar förskoleklass upp till årskurs 9. Skolan är tvåparallellig och de 20 klasserna är dimensionerade för 25 elever per klass. Skolans profil är idrott och hälsa. Denna profilering är inte tydlig i skolans timplan eftersom man på skolan för diskussioner om ny profilering. I anslutning till skolan finns fritidshem för årskurserna F–3 med omkring 120 inskrivna barn. ”Hemvisten” (fritidshemmet för elever i årskurs 4–6) har mellan cirka 35–55 barn i sin verksamhet.

Skolan byggdes 1921 som folkskola. 1998 blev den efter renovering en F–9 skola. Intill skolan ligger en idrottsplats som används i undervisningen. Fritidshemmet (årskurs F–3) bedriver sin verksamhet i skolans lokaler. ”Hemvisten” har sin verksamhet i den gamla vaktmästarbostaden på skolan. Barnen kan här dagligen utnyttja den intilliggande gymnastiksalen.

Upptagningsområdet karaktäriseras av en hög social komplexitet. En majoritet, omkring 70 procent av skolans elever, har annat modersmål än svenska. En mindre grupp elever kommer från mycket studiemotiverade hem.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Nationella ämnesprov i årskurs 5 år 2004 visar att 43, 34 respektive 32 procent av eleverna inte nått målen i svenska, matematik och engelska.

Skolans resultat mätt i slutbetyg visar på stora variationer. Efter en förbättring under ett antal år från en låg nivå, minskade andelen behöriga till gymnasiet, enligt nationell statistik, från 81 procent 2002 till 75 procent 2003 och 66 procent år 2004. Stora skillnader i meritvärdena kunde noteras mellan olika grupper, t.ex. hade flickor med svensk bakgrund mycket högre meritvärden än de genomsnittliga i riket, medan pojkar och flickor med utländsk bakgrund liksom pojkar med svensk bakgrund låg mycket under. Enligt Skolverkets statistiska analysverktyg Salsa, där hänsyn tas till föräldrarnas utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och andel pojkar, är betygsresultaten sämre än vad som kan förväntas.

Nationella ämnesprov vårterminen 2004 i årskurs 9 visar att ingen elev nått MVG-nivå i svenska och matematik men att fyra elever nått målen för MVG i engelska. Överensstämmelsen mellan betyg och resultat på nationella ämnesprov är god.

Av betygskatalogen från vårterminen 2004 framgår att en mycket stor andel elever (45 procent) saknar betyg i ett eller flera ämnen, framförallt i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen. I maj 2005 hade 12 elever anpassad studiegång i årskurs 6–9. Enstaka elever i årskurs 5 är inte på den nivå i läsutvecklingen som enligt rektor kan förväntas med tanke på åldern, men samtliga har "knäckt läskoden".

Rektorn bedömer att de svaga eleverna "drar ner" de duktiga eleverna. Förra året var ett mörkt år. På skolan gick "stökiga pojkar" som var grovt kriminaliserade. Skolan brottas också med elevfrånvaro, särskilt beträffande flickor i de högre årskurserna. Förra året var det sex flickor som inte alls gick i skolan. Rektorn bedömer att den bristande närvaron i stor omfattning har att göra med barnens hemförhållanden. Flickorna växer in i ett utanförskap och blir uppgivna.

Stadsdelens egna mätningar visar att trivseln gått upp och ner under de senaste åren, att antalet elever som blivit mobbade sjunkit samtidigt som rädslan för att bli mobbad ökat. Lärare framhåller att vissa elever mer ser till sina rättigheter än till sina skyldigheter.

Tidigare har konflikter mellan elever förekommit i ganska stor utsträckning på skolan. Numera förekommer inte i någon nämnvärd omfattning konflikter mellan elever med olika språkbakgrund. Tvärtom anses integrationen mellan olika grupper vara ganska god. Många uppger också att toleransen mellan elever är god och att det är tillåtet att vara avvikande. På skolan förekommer mycket litet

brottslighet i relation till vad som tidigare varit fallet (fem polisanmälningar förra läsåret). Skadegörelse förekommer inte heller.

Några intervjuade elever i en årskurs 9 är mycket självkritiska till sitt tidigare uppförande och oförmåga att ta sin utbildning på allvar. De vittnar om att studiemotivationen i klassen har höjts radikalt under det sista grundskoleåret och att eleverna med lärares hjälp försöker ”ta igen” det man tidigare missat.

Sammanfattningsvis är elevernas kunskapsresultat mätt i betyg och nationella prov anmärkningsvärt låga. Detta gäller också i förhållande till vad som kan förväntas med hänsyn till elevernas bakgrund. En grupp elever befinner sig i ett utanförskap också i skolan och en stor grupp elever får inte en fullständig grundskoleutbildning. Samtidigt framgår att betygsspridningen är mycket liten i det att nästan ingen elev har MVG-betyg. Inspektörsteamet bedömer att förutsättningar finns för att förbättra kunskapsresultaten på skolan på samma sätt som man förbättrat den psykosociala miljön med aktiva insatser. Skolan bör därför noggrant analysera resultaten i syfte att i högre grad anpassa verksamheten efter elevernas förutsättningar och behov.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Sorgenfriskolan prioriterar enligt sin kvalitetsredovisning att tydliggöra värderingar och förhållningssätt, att förbättra arbetsmiljön för elever och vuxna samt att öka elevinflytande och föräldramedverkan. Komplexiteten på skolan kräver hög social kompetens hos skolans elever varför undervisning i samarbetsförmåga och tolerans prioriteras. Mycket av personalens kraft läggs på att hantera konflikter.

Flera projekt har bedrivits utifrån begreppet värdegrund. Bland annat deltar alla elever under hela sin skolgång i grupper som tar upp sex- och samlevnadsfrågor men som också utvecklats till ett schemalagt värdegrunds- och relationsarbete. Det finns en särskild kursplan för detta och verksamheten har varit framgångsrik. Skolan genomför väl förberedda ”toleransresor” till Auschwitz i årskurs 9. Temadagar om nazism och rasism genomförs i huvudsak bland elever i årskurs 8 och 9. Detta aktiva värdegrundsarbete har lett till ett lugnare klimat på skolan.

Skolan har en handlingsplan för arbetet mot mobbning och arbetar enligt en särskild stadsdelsgemensam modell som kallas ”VAKT” (vuxet ansvarstagande känns tryggt) och med kamratstödjare. Intervjuade elever är tveksamma till kamratstödjarna och menar att vissa kamratstödjare själva blir del i konflikterna. Stadsdelens utvärdering visar att VAKT-konceptet inte genomförts i alla delar och att det behövs en samordnad satsning.

Varje klass har klassråd och elevråd finns i F–3, 4–5, 6–7 och 8–9. Råden ordnar festligheter och liknande men kan också delta i att arbeta fram förslag till temaarbeten. Elevernas inflytande i den dagliga verksamheten, över undervisningens innehåll och arbetsformer, är sporadiskt och varierar från lärare till lärare. Elevernas kännedom om målen för undervisningen likaså. Skolan har ingen strategi för hur detta inflytande skall utvecklas.

Skolsköterskan arbetar med hälsoundersökningar, hälsosamtal och ger särskilt stöd i samlevnadsfrågor och preventivmedelsrådgivning. Eleverna i vissa klasser

deltar i fluorsköljning. Skolan har en kurator. Skolan gör inga särskilda insatser för att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet.

Det är svårt att få stora grupper av föräldrarna engagerade i skolan. Ett föräldraråd är under planering. Kuratorn bedriver föräldrautbildning och detta har fungerat bra, många föräldrar har kommit och även lärare. Föräldrar upplever att lärare vill att föräldrarna skall engagera sig. Intervjuade föräldrar känner till resultaten från VAKT-rapporten men inte hur kunskapsresultaten ser ut på skolan. Man har inte sett kvalitetsredovisningen men har sett bearbetningar av kursplanerna i olika ämnen.

Fritidshemspersonalen följer barnen i F-3 hela dagen. Man arbetar här mycket med det sociala samspelet mellan barnen. När eleverna börjar årskurs 4 inträffar en stor förändring. Vissa barn klarar inte den minskade vuxennärvaron och de ökade kraven. Enligt fritidshemspersonalen borde denna övergång förberedas t.ex. genom att personal informerar varandra om arbetssätt, vilka regler som fungerar osv. vilket i dag sker i blygsam omfattning.

Under fritidshemsvistelsen har barnen vissa möjligheter att välja aktivitet. På en avdelning kan barnen påverka innehållet i någon utsträckning, t.ex. kan de bestämma vad de skall baka, vart de skall gå på utedag och liknande.

Sammanfattningsvis är arbetet mot kränkande behandling och för goda relationer mellan eleverna aktivt. Samarbetet mellan årskurserna bör bli mera förtroendefullt i syfte att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Elevernas reella inflytande över det egna lärandet bör utvecklas. Daglig fysisk aktivitet eftersträvas inte för alla elevgrupper. Skolans försök att nå ett förtroendefullt samarbete med föräldrar och det omgivande samhället förtjänar att lyftas fram.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Enligt kvalitetsredovisningen prioriterar skolan språkets roll i all undervisning liksom att förbättra måluppfyllelsen vad gäller kunskapsmålen. Man lägger stor vikt vid läsförståelsen och arbetar med skönlitteratur i svenska. Alla elevers läsutveckling följs med hjälp av läsutvecklingsscheman.

I temaarbeten om nazism och rasism utgår man från uppnåendemål i historia, svenska, engelska, geografi. Intervjuade elever i senare årskurser anser dock att man i liten utsträckning arbetar ämnesövergripande, t.ex. aldrig i matematik.

I förskoleklassen tar man upp de olika länder som eleverna har sitt ursprung i. Barnens föräldrar får t.ex. visa sina favoritsagor från hemlandet som man sedan letar fram på biblioteket eller beställer från annat håll. Det har inte framkommit att man i övriga årskurser tar tillvara elevers varierade språkliga och kulturella bakgrund.

Intervjuade föräldrar upplever att kraven är höga med mycket prov och läxor. Inspektörerna observerade lugna lektioner med några undantag. Den mest använda redovisningsformen är prov. Inspekterade läromedel framstår inte alltid som anpassade efter elevernas behov och förutsättningar.

Eleverna själva eller skolan ordnar prao en vecka för alla elever i årskurs 9.

Eleverna nivågrupperas i matematik, engelska och svenska. I "skolverkstaden" arbetar bl.a. skolans tre specialpedagoger och verksamheten betraktas som en god resurs bl.a. för att identifiera elever med behov av särskilt stöd. Lärare menar dock att det stöd som erbjuds elever i årskurs 4–6 inte är tillräckligt. Stöd genom studiehandledning på modersmålet, som administreras genom den centrala modersmålsenheten i kommunen, genomförs inte för alla elever som har behov av det.

På skolan finns en särskild undervisningsgrupp för sju elever i årskurs 4–7 och en särskild undervisningsgrupp för tre elever i årskurs 8–9. Vissa elever deltar i denna verksamhet under några timmar i veckan, andra har större delen av sin undervisning här. Den ordinarie personalen i grupperna är inte lärarutbildade. De får handledning av elevens ordinarie lärare och specialpedagogen kommer till gruppen några timmar i veckan. Under läsåret har en särskild undervisningsgrupp för barn med högfungerande autism och barn med Aspergers syndrom startats på skolan. Den tar emot elever från hela stadsdelen. Varje elev har en individuell studieplan och överlämnandet från hemskolorna har genomförts med stor noggrannhet. Två av skolans elever är placerade på Lilla skolan, stadsdelens skoldaghem.

Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som riskerar att inte nå målen. De åtgärdsprogram som inspektörsteamet tagit del av har inte sin utgångspunkt i elevens starka sidor. Däremot är åtgärder klart förknippade med problembeskrivningen och det framgår tydligt vem som är ansvarig och när det skall utvärderas. Föräldrar och elev skriver på.

Elevvårdskonferenser genomförs med mycket hög frekvens. Skolans rektor, kurator och skolsköterska deltar i elevvårdsteamet. I de yngre årskurserna finns det några enstaka elever som har ogiltig frånvaro. Den ogiltiga frånvaron ökar i de äldre årskurserna. Lärarna registrerar frånvaron mycket noggrant. Elever som har mycket frånvaro försöker man hjälpa genom att erbjuda plats i särskild undervisningsgrupp eller genom att anpassa studiegången. Men eftersom eleverna inte kommer till skolan är det svårt att få någon förändring till stånd och det är svårt att hålla dialogen med eleven vid liv. I något fall har man försökt driva ärendet till vitesföreläggande men utan framgång. Förvaltningschefen har en klar bild av hur det ser ut, men det rapporteras inte till styrelsen.

Intervjuade elever uppfattar att betygsbedömningen i hög grad utgår ifrån resultaten på proven. De anser att lärarna är rättvisa i sin betygssättning men säger att i de flesta ämnena kan man inte få MVG i årskurs 8 och att det överhuvudtaget krävs mycket för att man skall få högre betyg än G.

Lärarna diskuterar betyg i de fall de är osäkra inom sitt ämne men att det inte finns någon struktur för att säkerställa betygens likvärdighet på skolan. Man har påbörjat ett samarbete kring kursplanerna i ett "röda trådenperspektiv" och har pratat om betygsriterier i t.ex. de samhällsorienterande ämnena. Skolan följer inte upp hur Sorgenfriskolans elever klarar sig på gymnasiet.

Kunskapsuppföljningen för de yngre eleverna sker genom diskussioner i arbetslagen. I lärarens underlag till utvecklingssamtalet tar man upp kunskapsutvecklingen i samtliga ämnen. Mitterminskonferenser genomförs. Läsutvecklings-

scheman (LUS) används också genomgående för att få en bild av elevernas läs-utveckling.

Fritidshemspersonalen arbetar i förskoleklass och årskurs 1–2 under skoltid med bl.a. skapande verksamhet och med värdegrundsfrågor. De upplever att deras huvudsakliga insats sker under skoltid. Fritidshemspersonalen har åtta timmars planeringstid i veckan, merparten av planeringen avser verksamhet under skoltid. På fritidshemstid genomförs fasta planerade aktiviteter, t.ex. ute-dag och skapande verksamhet, men mycket tid läggs på oplanerad ”fri lek”.

På ”hemvisten” förekommer i stort sett ingen planerad verksamhet utom under loven då man ger sig väg på aktiviteter utanför skolan. ”Hemvistbarnen” kan till vardags utnyttja gymnastiksalen, spela tv-spel, använda dator eller spela biljard. Det övergripande syftet med verksamheten är att göra barnen självständiga så att de kan klara sig själva hemma. Kontrollen över närvaron är inte framträdande men omsorgen framstår i övrigt som god. Inom skolbarnsomsorgen samarbetar man med föreningar som kommer till skolan. Ledningsgruppen medger att den pedagogiska kvaliteten inte har varit bra inom hemvisten.

Sammanfattningsvis är undervisningen på Sorgenfriskolan i många avseenden av god kvalitet. Alla elever som riskerar att inte nå målen ges dock inte tillräckligt och adekvat stöd. Detta innefattar också stöd genom studiehandledning på modersmålet som inte ges till alla elever med sådant behov. Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som har behov av stöd. Diskussionerna om bedömning och betygssättning bör intensifieras. Verksamheten för de äldre fritidshemsbarnen bör utvecklas så att den i högre grad i enlighet med skollagens krav kan erbjuda barnen en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen samt utgöra komplement till skolan.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Ledningsgruppen består av rektorn och två biträdande rektorer. Rektorn och en av de biträdande rektorerna genomgår för närvarande den statliga rektorsutbildningen. Rektorn är välkänd för elever och föräldrar. Personalen anger att rektorerna besöker lektioner och att rektorn eller någon av de biträdande rektorerna oftast deltar i de veckovisa arbetslagsmötena. Rektorerna bedöms vara väl insatta i verksamheten och i enskilda elevers situation. Personalen upplever att rektorn arbetar för att de pedagogiska diskussionerna skall få större utrymme.

Skolan består av sex arbetslag (F–3 A, F–3 B, 4–5, 6–7, 8–9 samt ett arbetslag för skolverkstadens personal med flera personalkategorier.) Genom att skapa avdelningar på de olika våningarna med F–3 på nedersta våningsplanet, 4–5 på nästa osv. har en lugnare miljö åstadkommit. Som ovan angivits har ett problem med denna organisation dock varit att samarbetet mellan personal i de olika arbetslagen inte har fungerat och att kontinuiteten för eleverna har förlo-rats.

Intervjuad personal efterfrågar en gemensam pedagogisk plattform. Enligt grundskoleförordningen skall det finnas en aktuell arbetsplan för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen. Arbetsplanen skall utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för elever och föräldrar. Ett arbete pågår med att ta fram en aktuell arbetsplan på skolan. Ledningen

och en utvecklingsgrupp har formulerat prioriterade mål för verksamheten. Nästa steg i denna process för ledningen är att formulera en ledningsvision.

Under detta läsår har ett utvecklingsarbete genomförts inom ämnet matematik. Skolan har under detta läsår även genomfört ett utvecklingsprojekt inom området föräldramedverkan.

Kvalitetsredovisningen beskriver skolans verksamhet, men det presenteras få uppgifter om elevernas utveckling och resultat utom när det gäller resultaten i svenska, engelska och matematik, mätt genom betyg och nationella prov. T.ex. finns inga resultat redovisade kring elevernas inflytande eller språksatsningarna som tas upp som prioriterade mål för skolans arbete. Åtgärder för förbättring saknar konkretion.

Arbetsledningen för hemvistverksamheten har varit otydlig. Nya mål och metoder för genomförande inom skolbarnsomsorgen har nu tagits fram. Personalen utvärderar verksamheten men har tidigare inte fått någon feedback från ledningen. "Hemvistens" verksamhet har till i dag i stort sett saknat pedagogisk ledning och har inte utvärderats på annat sätt än genom samtal på arbetslagsträffar.

Sammanfattningsvis är rektorn väl förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Den akuta elevvårdande verksamheten upptar dock en mycket stor del av rektorns arbetstid vilket innebär att det pedagogiska utvecklingsarbetet inte får tillräckligt utrymme. Som ett led i detta pedagogiska utvecklingsarbete bör skolan intensifiera arbetet med att ta fram en aktuell lokal arbetsplan. I detta arbete skall enligt grundskoleförordningen personal och representanter för elever och föräldrar delta. Kvalitetsredovisningen bör i högre grad redovisa resultat hos eleverna och samtidigt visa på konkreta åtgärder för förbättring.

Den pedagogiska ledningen av skolbarnsomsorgen, särskilt beträffande verksamheten för de äldre barnen, behöver stärkas. Skolbarnsomsorgens verksamhet behöver utvärderas.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Den garanterade undervisningstiden överstiger enligt skolans timplan vad som minst krävs enligt skollagen. Eleverna får undervisning i hem- och konsumentkunskap först i årskurs 8 och 9 varför skolan inte ger de yngre eleverna förutsättning att nå målen i ämnet för årskurs 5.

På skolan finns två lärare som undervisar i svenska som andraspråk. Inställningen till svenska som andraspråk är positiv på skolan och behovsbedömningarna är generösa. Det pågår ett samarbete med andra skolor kring svenska som andraspråk t.ex. kring gemensamma betygskriterier.

Ungefär hälften av eleverna i varje klass är berättigade till modersmålsundervisning och av de yngre eleverna deltar nästan alla. I de högre årskurserna deltar cirka hälften av de berättigade.

Elever med rörelsehinder tas emot vid skolan.

Skolan har en hemsida på Internet och varje läsår ger man ut ett sakligt och allsidigt informationshäfte som redovisar skolans policy för elevdemokrati, hur arbetet mot kränkande behandling går till osv. Lärarna/mentorerna underrättar

hemmen om klassernas verksamhet i regelbundna planeringsbrev eller veckoplaner.

Elever som har behov av undervisning i andra former kan få detta i särskilda undervisningsgrupper som Cityskolan med två elever från Sorgenfriskolan, den stadsdelsgemensamma Lilla skolan samt den särskilda undervisningsgruppen för elever med autism och Aspergers syndrom.

Sammanfattningsvis är tillgången till utbildning och omsorg god men eleverna måste få undervisning i hem- och konsumentkunskap i sådan utsträckning att de har förutsättningar att nå målen för årskurs 5. Beträffande modersmålsundervisningen, se vidare kommunrapporten.

6. Resurser

Klassernas storlek varierar på grund av minskande elevtillströmning. I förskoleklasserna uppgår elevantalet idag till 16–17 elever. Antalet elever i de äldre årskurserna är å andra sidan 26–27.

Lärartätheten har ökat från 8,8 lärare per hundra elever 2002 till 9,2 lärare per hundra elever 2004. Alla lärare är behöriga, men det förekommer att man undervisar i något ämne som man inte utbildning för. I årskurs 4–5 används lärarnas ”spetskompetens”, men inte i de lägsta årskurserna. I de högsta årskurserna har det tidigare saknats personal med ämnesbehörighet i matematik och i de naturorienterande ämnena och rektorn menar att detta kan ha påverkat resultaten.

Personalomsättningen, framförallt i årskurs 4–6, var fram till för något år sedan stor och personalen i dessa årskurser är i dag relativt ung. Energin och kreativiteten är på plussidan. Men ledningen konstaterar också att kompetensen när det gäller den grundläggande läs- och skrivinläringen skulle kunna vara bättre, vilket får effekter på alla ämnen. På skolan finns en "vikariepool" till stor del bestående av lärarstuderande. Registerutdrag begärs inte alltid men efter besöket har rutinerna ändrats.

Personaltätheten i den särskilda undervisningsgruppen för elever med autism är hög och personalen har regelbunden psykologhandledning. Behörigheten är också god. I övriga särskilda undervisningsgrupper finns ingen fast personal med lärarbehörighet.

Personaltätheten inom skolbarnsomsorgen är relativt god. Det har varit för mycket barn på för liten yta tidigare på hemvisten. Hemvistens lokaler, som är slitna och små, är inte ändamålsenliga när grupperna, t.ex. under höstterminen är stora. Man har planer på att dela på hemvisten så att det blir två grupper.

Satsningar har gjorts för att förstärka arbetslagen. Stadsdelen kan erbjuda regelbunden grupphandledning. Under innevarande läsår utnyttjade ett arbetslag handledning via stadsdelen. Den kompetensutveckling som bedrivits under året har varit inom matematik, samt inför föräldrasatsningarna.

Skolbiblioteket ger goda förutsättningar för ämnesövergripande undervisning och det finns på skolan utrustning i form av t.ex. datorer så att eleverna kan söka kunskap på flera olika sätt.

Lokalerna är ändamålsenliga och tilltalande för årskurs F–3. Skolan har numera ingen matsal utan samtliga elever äter i sina klassrum.

Sammanfattningsvis är de personella och materiella resurserna goda inom såväl grundskola som skolbarnsomsorg. En översyn över hur lärarpersonalen används för den grundläggande läs- och skrivinlärningen liksom i några av de särskilda undervisningsgrupperna bör dock genomföras. De äldre barnens fritidshemlokaler är små. För att kunna betraktas som helt ändamålsenliga bör lokalerna därför i högre grad anpassas till antalet barn.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande är av god kvalitet. Elevernas psykosociala miljö har på senare år förbättrats som ett resultat av skolans aktiva arbete med normer och värden och mot kränkande behandling. Skolans försök att nå ett förtroendefullt samarbete med föräldrar och det omgivande samhället förtjänar också här att lyftas fram.

Undervisningen på Sorgenfriskolan är i flera avseenden av god kvalitet liksom de personella och materiella resurserna inom såväl grundskola som skolbarnsomsorg. Rektorn är välkänd av elever, föräldrar och personal och är förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Elevernas resultat mätt i betyg, nationella prov och andelen elever med fullständigt betyg har dock påtagligt försämrats under de senaste åren. Skolan bör därför mer systematiskt än i dag följa och analysera elevernas kunskapsutveckling. Lärarpersonalen behöver också intensifiera sina diskussioner om betygs-sättningen. För att i högre grad kunna stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv bör samarbetet mellan arbetslagen bli mera förtroendefullt. Alla elever som riskerar att inte nå målen måste därtill ges tillräckligt och adekvat stöd. I detta sammanhang bör en översyn göras över hur lärarpersonalen används för t.ex. den grundläggande läs- och skrivinlärningen. Det är dessutom angeläget att öka elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer.

Den akuta elevvårdande verksamheten upptar en stor del av rektorns och de biträdande rektorernas arbetstid. Detta har inneburit att det pedagogiska utvecklingsarbetet på skolan inte fått tillräckligt utrymme. En väl förankrad aktuell arbetsplan liksom kvalitetsredovisningen bör tjäna som verktyg i ett sådant förstärkt utvecklingsarbete. Kvalitetsredovisningen bör dock då i högre grad uppmärksamma elevernas utveckling och lärande och anvisa mer av konkreta åtgärder för förbättring.

Skolan bör i högre grad sträva efter att alla elever erbjuds daglig fysisk aktivitet.

Fritidshemsverksamheten för de äldre barnen bör utvecklas så att den i högre grad kan erbjuda barnen en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen. Ett led i detta bör vara att stärka den pedagogiska ledningen av fritidshemmen, särskilt beträffande verksamheten för de äldre barnen. Fritidshemsverksamheten behöver också mer systematiskt och medvetet utvärderas i förhållande till de nationella målen.

De äldre barnens fritidshemlokaler är små. För att kunna betraktas som helt ändamålsenliga bör lokalerna därför i högre grad anpassas till antalet barn.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Studiehandledning på modersmålet genomförs inte för alla elever som har behov av det.
- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som har behov av stöd.
- Undervisning i hem- och konsumentkunskap genomförs inte i sådan utsträckning eller på sådant sätt att eleverna har förutsättningar att nå målen för årskurs5.

Datum	Ort
2006-03-01	Lund

Helene Roslund

Helena Olivestam Torold